

gekend. Andere verhalen verklaren het sidderen van de bladeren als gevolg van het geselen van Jezus met espentwijgen, tijdens zijn kruisgang naar Golgotha.

Toverzalf en haargroeimiddel

Volgens oud volksgeloof bezit de Populier heksenkracht. Middeleeuwers geloofden dat heksen toverzalf maakten uit de boom en bijeenkomsten organiseerden in haar kruinen. In de afgelopen eeuwen gebruikten mensen bestanddelen van de Populier voor de verzorging van hun haardos. Populierpommade, een mengsel van populierenbalsem, talk, was en rozenolie was een beproefd middel ter bevordering van de conditie van de lokkenpracht.

Als middel tegen kwalen gebruikte men propolis, een hars in populierenknoppen, en populierengeest, gekneusde knoppen, getrokken in alcohol. Deze stoffen zouden helpen bij ontstekingen en schaafwonden. Bij maagklachten zou populierenhoutschool verlichting schenken.

Het slijtvaste, niet splinterende populierenhout wordt gebruikt als bouw hout, vooral voor deuren, kozijnen en vloeren. Vanwege de moeilijke ontvlambaarheid gebruikten spoorwegmaatschappijen populierenhout vaak voor wagons. Al deze eigenschappen vormden voor boeren een reden om uit het hout klompen en bodems voor hun wagens te maken.

De bladeren van de witte Populier, van boven groen en van onder wit, dienden voor het boerenfolk als eenvoudige jaarkalender. Op 21 juni, de dag dat de zomer begint, keert het blad zich om van de groene naar de witte zijde. De eenvoudige landman maakte daaruit op dat de dagen weer korter werden.

Soorten en ondersoorten van de Populus

Populier

De *Populus* (Populier) behoort tot de *Salicaceae* (familie van de Wilgen en Populieren). Een familie die zich onder meer kenmerkt door pluizige zaden, enkelvoudige bladeren en een verspreide bladstand. In tegenstelling tot de Wilgen hebben Populieren een driehoekig of ruitvormig gesteeld blad. Een ander verschil is het bloeien in hangende katjes. Bijzonder is dat het blad van de Populier losjes aan de bladsteel zit, de bladeren bewegen dan ook constant. Na de bloei, in de zomer, ligt het onder de boom vol met een grote hoeveelheid pluizige, kapokachtige zaadjes. Van de Populier bestaan vijftig soorten en zeer veel variëteiten, waarvan de Zwarte Populier als inheemse soort zeer zeldzaam is.

Populus | Populier

Meierijlaan

Siberische Balsempopulier

Populus x berolinensis

Herkomst: Noord-Amerika (oorspronkelijk).

Vorm: breed zuilvormige tot eivormige kroon, kan 25 meter hoog worden.

Kenmerken: de eironde tot spitsgepunte bladeren zijn glanzend donkergroen en zijn aan de onderzijde grijsgroen. De bladeren verkleuren in het najaar vaak geel.

Bijzonder: kruising tussen de *Populus laurifolia* en de *Populus nigra* 'Italica'.

Fivelingosingel,
Hunsingosingel

Grauwe Abeel 'Tower'

Populus x canescens 'Tower'

Herkomst: Nederland.

Vorm: smal, strak opgaand, zuilvormig, zeer snel groeiend, maximale hoogte 15 meter.

Kenmerken: het blad is opvallend wit van kleur.

Bijzonder: een kruising tussen een *Populus tremula* 'Ereca' en een *Populus Alba*.

Siberische Balsempopulier

Soorten en ondersoorten van de Populus

Bovendijk			Canadese Populier ‘Zeeland’ <i>Populus x canadensis ‘Zeeland’</i> Herkomst: Europa. Vorm: boom heeft een brede, open kroon en kan 25 tot 30 meter hoog worden. Kenmerken: het groene blad is driehoekig (12 cm), de boom draagt mannelijke of vrouwelijke bloemen en alleen de cultuurvariëteiten dragen katjes.
Ellertsveldlaan			Grofgetande populier <i>Populus grandidentata</i> Herkomst: oostelijk deel van Noord-Amerika. Vorm: boom heeft een rechte stam, opgaande takken. Een losse, open en onregelmatige kroon. Kan 18 tot 24 meter hoog worden. Kenmerken: blad is getand, 5 tot 7,5 cm lang.
Noordweg			Ruwvruchtige Populier <i>Populus lasiocarpa</i> Herkomst: midden en westen van China. Vorm: rechte, schrale boom met weinig horizontale takken. Kan tot 25 meter hoog worden. Blijft in Nederland meestal klein (maximaal 16 meter). Kenmerken: het blad is zeer groot, tot 35 cm. Deze zijn hartvormig en aan de onderzijde sterk viltig, met roze of rode, behaarde nerven en rode bladstelen. Draagt lange katjes met zowel mannelijke als vrouwelijke bloemen. Kan daardoor zichzelf bestuiven, als enige van alle andere Populieren. Bijzonder: zeldzame boom.
Fivelingosingel, Hunsingosingel			Zwarte Populier <i>Populus nigra</i> Herkomst: Noordwest-Europa. Vorm: breedkronige boom met zwarte schors. Korte, scheve stam. Heeft vaak zware, boogvormige takken, met een knobbelvormende stam, maximale hoogte 35 meter. Kenmerken: kleine, toegespitste bladeren. De katjes verschijnen midden in de lente, de mannelijke zijn rood en de vrouwelijke groen.

Populier

Wal Zonneveld		Zwarte Populier ‘Vereecken’ <i>Populus nigra ‘Vereecken’</i> Herkomst: Nederland. Vorm: kroon is luchtig, slank en welgevormd met dunne en schuin opstaande takken en een rechte stam. Boom kan 20 tot 25 meter hoog worden. Kenmerken: het groene blad is ruitvormig tot driehoekig. In aanvang bruingroen, verkleurt in de herfst tot geelgroen. Draagt mannelijke katjes.	 Zwarte Populier ‘Vereecken’
Han Lodeizenstraat, Hunsingosingel		Chinese Balsempopulier <i>Populus simonii</i> Herkomst: China. Vorm: kleine boom, eerst een smalle zuilvormige kroon, later meer breed en rond. Maximale hoogte: 15 meter. Kenmerken: blad is omgekeerd eivormig en donkergroen van kleur. Onderzijde is grijsgroen tot grijswit. In de herfst is het blad geelgroen tot groen.	
Liemersingel		Chinese Balsempopulier ‘Fastigiata’ <i>Populus simonii ‘Fastigiata’</i> Herkomst: China. Vorm: boom heeft naar boven gerichte takken, naarmate de boom ouder wordt zakken de onderste takken meer uit. Kan 25 meter hoog worden. Kenmerken: ovaalvormig blad 5 tot 8 cm, aan de bovenzijde donkergroen en aan de onderzijde grijsgroen. De oude twijgen zijn loodgrijs, bezet met zogeheten kortlot zijtakjes, dun en bossig bijeen waardoor de boom ’s winters op een wilg lijkt. Bijzonder: komt in Nederland zeer weinig voor. Sinds 1915 vanuit China naar Europa geïmporteerd.	
Meerijlaan		Ratelpopulier <i>Populus tremula</i> Herkomst: groot deel van Europa, tot in Siberië en het hoge Noorden. Vorm: slanke boom, wordt vaak niet hoger dan rond de 20 meter. Kenmerken: het blad is grof kartelig getand en snel verkalend. Komen laat, eerst koperrood en daarna grijs viltig.	

Soorten en ondersoorten van de Populus

Ellertsveldlaan,
Westergosingel

Bijzonder: door de lange bladstelen bewegen de blaadjes van de ratel-populier al bij het geringste zuchtje wind als vanzelf. Dit komt door de platte bladsteel en de hoekig daarop staande bladschijf. De ruitvormige bladeren worden ook wel vrouwentongen genoemd.

Ratelpopulier 'Erecta' *Populus tremula* 'Erecta'

Herkomst: groot deel van Europa, tot in Siberië en het hoge Noorden.

Vorm: vorm smaller dan de soort.

Kenmerken: als de *Populus tremula*.

Vijf Heerenlanden,
Fivelingsingel

West-Amerikaanse Balsempopulier *Populus trichocarpa*

Herkomst: westelijk deel van Noord-Amerika en Canada.

Vorm: als jonge boom heeft de boom een rechte stam met een smalle piramidale kroon en een lange topscheut. De boom kan 35 meter hoog worden en kenmerkt zich door zijn onregelmatige, breedronde, open kroon met opgaande en in kransen staande takken.

Kenmerken: de afwisselend geplaatste 9 tot 14 cm grote, langwerpige driehoekige tot afgespitst eironde bladeren hebben een afgeronde of zwak hartvormige voet. De bovenzijde van het blad is groen en de onderzijde grijsgroen tot wit met een bruingroene, netvormige adering. Het jonge blad is geelgroen of soms bruingroen. De bovenzijde van het blad wordt in de herfst geel met een witte onderkant. De West-Amerikaanse Balsempopulier is tweehuizig (er zijn aparte mannelijke en vrouwelijke bomen). De hangende katjes verschijnen voor het uitlopen van het blad. Het mannelijk katje is 8 cm lang en het groene, vrouwelijke katje is bij rijpheid 8 tot 20 cm lang. Mannelijke bloemkatten zijn dof karmozijnrood. De vrouwelijke katjes blijven na de bestuiving tot in mei hangen. Dan springt de lange doosvrucht open en komt het zaad vrij. Het is omgeven door donzig pluiz. Sommige bomen produceren zoveel pluiz dat het lijkt of het sneeuwt. Mensen kunnen hiervoor allergisch zijn. De meeste rassen bestaan uit alleen maar mannelijke bomen. Lang niet alle pluiz bevat een zaadje. Een boom wordt vruchtdragend na circa 10 jaar.

Bijzonder: zijn naam dankt de balsempopulier aan zijn kleverige knoppen die vooral tegen het voorjaar een zeer sterk ruikende balsem afscheiden.

Populier

